

Костянтин Євгенович ШЕВЕЛЕВ,

*кандидат юридичних наук, старший викладач
кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1
Харківського національного університету внутрішніх справ;
СтОЮ: <https://orcid.org/0000-0002-3501-5021>*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНИХ УБИВСТВ, СКОЄНИХ ЗА УМОВ «НЕОЧЕВИДНОСТІ»

Навіть для досвідченого працівника Національної поліції України однією з найбільш важкою категорією кримінальних проваджень є проведення досудового розслідування вбивств за умов «неочевидності». За відсутності визначеного мотиву та мети скоєння злочину, версії які висувуються як основні видаються безрезультатними, а розслідування заходить у «глухий кут».

Так, у жовтні 2013 року, у місті неподалік від місця проживання, з несумісними із життям вогнепальними пораненнями виявлено труп підприємця М. В. Головощокова, при якому знайшли документи, грошові кошти та цінності, що практично виключало заподіяння смерті при спробі заволодіти майном загиблого. Очевидців події встановлено не було.

У ході досудового розслідування, висувалися стандартні версії про скоєння вказаного злочину «зацікавленими» особами з числа родичів та ділових партнерів, які після смерті потерпілого претендували б на отримання матеріальної вигоди. За такої схеми, слідство кваліфікувала кримінальне правопорушення за ч. 2 п. 6 ст. 115 КК України, як вчинене з корисливих мотивів, про що внесено відповідні дані до ЄРДР. Водночас, перевірка підозрюваних виявила їх непричетність та наявність алібі у зв'язку з чим, розслідування тривало понад півроку без просування. Безперспективність висунутих припущень змусила слідство шукати інші (особисті) мотиви та цілі скоєння злочину, висувати версії саме на цих засадах.

У подальшому слідчим було встановлено, що за життя потерпілий потрапив у ДТП, винуватцем якого був він сам та напередодні загибелі мав зустріч з іншим учасником аварії, де мались обговоритись питання компенсації за пошкоджений автомобіль та витрат на лікування.

Допитаний інший учасник ДТП - О.Л.Аветисов зізнався, що під час зустрічі із М. В. Головощокова у жовтні 2013 року, останній поведився вкрай агресивно, не визнаючи вимог, намагався залякати Аветисова А. В. та нанести побої з метою змусити його у подальшому відмовитись від компенсацій. У ході конфлікту, який виник на ґрунті особистих неприязних стосунків, Аветисов О.В., скористався зброєю та поранив Головощокова М. В. у груди після чого зник з місця злочину.

Дії О. В. Аветісова на досудовому розслідуванні кваліфіковані з ч. 1 ст. 155, ч.1 ст. 263 КК України, за аналогічної кваліфікації, стосовно Аветісова О. В. постановлено обвинувальний вирок суду, при цьому, призначаючи покарання суд врахував обставини злочину та застосував до обвинуваченого ст. 69 КК України.

На вказаному прикладі розглянутого кримінального провадження ми бачимо, що, особливо під час розслідування умисних вбивств, скоєних за умов «неочевидності», дуже важливе на загострювати увагу на стандартних версіях і підходах. Вкрай важливо зрозуміти мету і мотиви скоєння злочину для правильної кваліфікації кримінального правопорушення, дослідити усі обставини справи, особу винного, а, також, жертви.

Зокрема, у відповідних спеціалізованих курсах ХНУВС з кваліфікації кримінальних правопорушень науково - викладацьким складом активно впроваджується методика навчання на основі реальної слідчої та судової практик, здобувачів орієнтують найбільш точно визначити усі елементи складу злочину, застосовувати творчі підходи до розкриття злочину та встановлення особи винного, при цьому, не зменшуючи значення «аналогій» у слідчій практиці.

Одержано 08.11.2017